

หลวงปู่ทวด

วัดข้างใต้

เมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว หัวเมืองทางภาคใต้ของประเทศไทย เล่าลือกันมาว่าทุก ๆ สมัย เกิดมี พระภิกษุสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ชั้นสมเด็จ มาถึง 4 องค์ ด้วยกันคือ

1. สมเด็จเจ้าเกาะยอ
2. สมเด็จเจ้าเกาะใหญ่
3. สมเด็จเจ้าจอมทอง
4. สมเด็จเจ้าพะโคะ

ขอกกล่าวเฉพาะตำนานสมเด็จ เจ้าพะโคะโดยตรง ตามตำนาน กล่าวไว้ว่าสมเด็จเจ้าพะโคะองค์นี้ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น "พระราชมุณีสามิรามคุณูปมาจารย์" จากสมเด็จพระมหาธรรมราชา สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และกล่าวไว้ว่า สมเด็จเจ้าพะโคะ ชาตะวันศุกร์ เดือน 4 ปีมะโรง ตรงกับ พ.ศ. 2125 ปีตาช็อู มหารดาช็อนางจันทร มีอายุมากแล้ว จึงคลอดบุตรเป็นชายชื่อเจ้าปู่ และได้คลอดบุตรคนนี้ที่บ้านสวนจันทร ตำบลชุมพล เมืองจะทิ้งพระ (อำเภอสะทิงพระ) จ.สงขลา ปัจจุบัน

ตาหู นางจันทร เป็นคนยากจน ได้อาศัยอยู่กับคฤหบดี ผู้หนึ่งไม่ปรากฏนาม สองสามีภรรยาเป็นผู้มันอยู่ในศีลธรรม วันหนึ่งนางจันทรอุ้มลูกน้อยพร้อมด้วยสามมือออกไปทุ่งนาเพื่อช่วย เก็บเกี่ยวข้าวให้แก่เจ้าของบ้านที่พลอยอาศัย ครั้นถึงทุ่งนาได้เอา ผ้าผูกกับต้นหม่าและต้นหว้าซึ่งขึ้นอยู่ใกล้กัน ทำเป็นเปลให้ลูกนอน แล้วพากันลงเก็บเกี่ยวข้าวต่อไปขณะสองสามีภรรยาเก็บเกี่ยวข้าว ชั่วครู่นางจันทรเป็นห่วงลูกได้เหลียวมามองที่เปล ปรากฏว่ามี งูเหลือมตัวโตผิตปกติได้ขีดตัวรวบรัดเปลที่เจ้าปู่นอน สองสามี ภรรยาตกใจร้องหวีดโวยวายขึ้น เพื่อนชวานาที่เกี่ยวข้าวอยู่ ใกล้เคียงก็รีบพากันวิ่งมาดู แต่ก็ไม่มีใครสามารถจะช่วยเหลือได้ งูใหญ่ตัวนั้นเห็นคนเข้าใกล้ก็ชูศีรษะสูงขึ้นส่งเสียงขู่คำรามดัง อย่างน่ากลัว จึงไม่มีใครกล้าเข้าไปใกล้เปลนั้นเลย

ฝ่ายนายหู นางจันทร ผู้มันอยู่ในบุญกุศลยินนึ่ง พินิจพิจารณาอยู่ ปรากฏว่างูใหญ่ตัวนั้นมิได้ทำอันตรายแก่เด็ก บุตรน้อยของตนเลย จึงเกิดความสงสัยว่างูตัวนี้น่าจะเกิดจาก เทพนิมิตบันดาล คิดดังนั้นแล้วก็พากันหาดอกไม้และเก็บรวงข้าว เผาเป็นข้าวตอกนำมาบูชาและกราบไหว้ขุใหญ่ พร้อมด้วยกล่าว คำสัจย์อธิษฐานขอให้ลูกน้อยปลอดภัย ในชั่วครู่นี้งูใหญ่ก็คลาย

ชนดล่าวออกมาจากเปลอันตรธานหายไปทันที นายหู นางจันทร์ และเพื่อนพากันเข้าไปดูทารกที่ในเปล ปรากฏว่าเจ้าปู่ยังนอนหลับเป็นปกติอยู่ แต่มีแก้วดวงหนึ่งวางอยู่ที่คอในหลุมใต้ลูกกระเดือก แก้วดวงนั้นมีสีแสงรุ่งเรืองเป็นรัศมีมีหลากหลายสี สองสามีภรรยาจึงเก็บรักษาไว้ คหบดีเจ้าของบ้านทราบความจริงขอแก้วดวงนี้ไว้เป็นกรรมสิทธิ์ ดาหู นางจันทร์ ก็จำใจมอบให้คหบดีผู้นั้น เมื่อได้แก้ว พระยางงาไม้ไว้เป็นสมบัติแล้วก็รู้สึกพอใจ ต่อมาไม่นานได้เกิดการวิปริตให้ความเจ็บไข้ได้ทุกข์แก่คหบดีและครอบครัวขึ้นอย่างรุนแรงผิดปกติจนไม่มีทางแก้ไขได้ จนถึงที่สุดคหบดีเจ้าของบ้านจึงคิดว่า เหตุร้ายที่เกิดขึ้นครั้งนี้คงเป็นเพราะยึดเอาดวงแก้ว พระยางงาไม้ไว้จึงให้โทษและเกรงเหตุร้ายจะลุกลามยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจคืนแก้วดวงนั้นให้สองสามีภรรยา กลับคืนไป ต่อมาภายในบ้านและครอบครัวของคหบดีผู้นั้นก็ได้อยู่เย็นเป็นสุขตามปกติ ขณะที่ นายหู นางจันทร์ ได้ครอบครองแก้ววิเศษอยู่นั้น ปรากฏว่าเจ้าของบ้านก็มีเมตตาสงสารไม่ใช้งานหนัก การทำมาหากินเลี้ยงชีพก็จำเริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นลำดับ อยู่สุขสบายตลอดมา

เมื่อกาลล่วงนามาจนเจ้าปู่อายุ 7 ปี ปีตามารดาก็ได้นำไปถวายสมภารจวงให้เรียนหนังสือ ณ วัดสีทอง เด็กชายปู่ศึกษาเล่าเรียนมีความเฉลียวฉลาดยิ่งกว่าเพื่อนคนใดๆ เมื่อเด็กชายปู่มีอายุ 15 ปี สมภารจวงผู้เป็นอาจารย์ ได้บวชให้เป็นสามเณร ต่อมาท่านอาจารย์ได้นำไปฝากท่านพระครูสังฆธรรมรังษีให้เรียนหนังสือมูลกัจจายน์ ณ วัดสีหยัง (วัดสีคุยัง อ.ระโนด เวลานั้น)

สามเณรปู่เรียนมูลกัจจายน์อยู่กับท่านพระครูสังฆธรรมรังษี ซึ่งขณะส่งส่งท่านมาจากกรุงศรีอยุธยาให้เป็นครูสอนวิชามูลฯ ทางหัวเมืองฝ่ายใต้ในสมัยนั้น มีพระภิกษุสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียนกันมา สามเณรปู่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สอนี่สัปปราชญ์มาแต่กำเนิด ได้ศึกษาเล่าเรียนวิชามูลฯ อยู่ไม่นานก็สำเร็จ เป็นที่ชื่นชมของพระอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

เมื่อสามเณรปู่เรียนจบวิชามูลฯ แล้วได้กราบลาพระอาจารย์ไปเรียนต่อยังสำนักพระครูกาเดิม ณ วัดเสมาเมือง เมืองนครศรีธรรมราช เมื่อครบอายุบวช พระครูกาเดิมผู้เป็นอาจารย์ จัดการอุปสมบทให้เป็นภิกษุในพุทธศาสนา ทำญัตติอุปสมบทให้ ฉายาว่า "สามิราโม" ณ สถานที่

คลองแห่งหนึ่ง โดยเอาเรือ 4 ลำ มาเทียบขนานเข้าเป็นแพทำญัตติ ต่อมาคลองแห่งนั้นมีชื่อเรียกกันว่า "คลองท่าแพ" จนบัดนี้

พระภิกษุปู่เรียนธรรมอยู่สำนักพระครูกาเดิม 3 ปี ก็เรียนจบชั้นธรรมบทปริวรรต พระภิกษุปู่ได้กราบลาพระครูกาเดิมจากวัดเสมาเมืองกลับภูมิลำเนาเดิม ต่อมาได้ขอจะโดยสารเรือสำเภานายอินทร์ ลงเรือที่ท่าเมืองจะทิ้งพระ ไปกรุงศรีอยุธยา พระนครหลวง เพื่อศึกษาเล่าเรียนธรรมเพิ่มเติมอีก เรือสำเภาใช้ใบแล่นถึงเมืองนครศรีธรรมราช นายอินทร์เจ้าของเรือได้บันดาลขึ้นบก ได้นมัสการพระบรมธาตุตามประเพณีของชาวเรือเดินทางไกลซึ่งได้ปฏิบัติกันมาแต่กาลก่อนๆ เพื่อขอความสวัสดิ์ต่อการเดินทางทางทะเล แล้วพากันมาลงเรือสำเภาที่คลองท่าแพ เรือสำเภาใช้ใบออกสู่ทางทะเลหลวงเรียบร้อย ตลอดมาเป็นระยะทาง 3 วัน 3 คืน วันหนึ่งท้องทะเลทำวิปริตเกิดพายุฝนตกมิดฟ้ามัวดิน คลื่นคะนองเป็นบ้าคลั่งเรือจะแล่นต่อไปไม่ได้ จึงลัดใบทอดสมอสู้คลื่นลมอยู่ 3 วัน 3 คืน จนพายุร้ายสงบเบียบลงเป็นปกติ แต่เหตุการณ์บนเรือสำเภาเกิดความเดือดร้อนมาก เพราะน้ำจืดที่สำลียงมาหมดลง คนเรือไม่มีน้ำจืดดื่มและหุงต้มอาหาร นายอินทร์เจ้าของเรือเป็นเดือดเป็นแค้นในเหตุการณ์ครั้งนั้น หาว่าเป็นเพราะพระภิกษุปู่พลอยอาศัยมาด้วยจึงทำให้เหตุร้ายซึ่งตนไม่เคยประสบเช่นนี้มาแต่ก่อนเลย ผู้บังคับการเรือไม่ยอมไม่รู้จักผิดชอบฉันใด นายเรือคนนี้ก็ฉันนั้น เขาจึงได้ไล่พระภิกษุปู่ลงเรือใช้ให้ลูกเรือนำไปขึ้นฝั่งหมายจะปล่อยท่านไปตามยถากรรม ขณะที่พระภิกษุปู่ลงนั่งอยู่ในเรือเล็ก ท่านได้ยื่นเท้าลงเหยียบน้ำทะเลแล้วบอกให้ลูกเรือคนนั้นตักน้ำขึ้นดื่มกินดู ปรากฏว่าน้ำทะเลที่เค็มจัดตรงนั้นแปรสภาพเป็นน้ำที่มิรสจัดสนิท ลูกเรือคนนั้นจึงบอกขึ้นไปบนเรือใหญ่เพื่อให้ทราบ พวกทะเลสาบบนเรือใหญ่จึงชวนกันตักน้ำทะเลตรงนั้นขึ้นไปดื่มแก้กระหาย พากันอัศจรรย์ในอภินิหารของพระภิกษุหนุ่มองค์นี้ยิ่งนัก ความทราบถึงนายอินทร์เจ้าของเรือจึงได้ต้อนน้ำนั้นที่สุณดู ปรากฏว่าน้ำทะเลที่จืดนั้นมีบริเวณอยู่จำกัดเป็นวงกลมประมาณเท่าล้อเกวียน นอกนั้นเป็นน้ำเค็มตามธรรมชาติของน้ำทะเล จึงสั่งให้ลูกเรือตักน้ำในบริเวณนั้นขึ้นบรรจุภาชนะไว้บนเรือจนเต็ม นายอินทร์และลูกเรือได้ประจักษ์ในอภินิหารของท่านเป็นที่อัศจรรย์เขม่นั้น ก็เกิด

ความหวาดวิตกกังวลพิบัติที่ตนได้กระทำไว้ต่อท่าน จึงได้นิมนต์ให้ท่านขึ้นบนเรือใหญ่แล้วพากันกราบไหว้ ขอขมาโทษตามที่ตนได้กล่าวคำหยาบต่อท่านมาแล้ว และถอนสมอใช้ใบแล่นเรือต่อไปเป็นเวลาหลายวัน หลายคืนโดยเรียบร้อย

ขณะเรือสำเภมาถึงกรุงศรีอยุธยา เข้าจอดเทียบท่าเรียบร้อยแล้ว นายอินทร์ได้นิมนต์ท่านให้ท่านเข้าไปในเมือง แต่ท่านไม่ยอมเข้าเมือง ท่านปรารถนาจะอยู่ ณ วัดนอกเมือง เพราะเห็นว่าเป็นที่เงียบสงบดีและได้ไปอาศัยอยู่ ณ วัดราชานูวาส ซึ่งตั้งอยู่นอกกำแพงเมือง ขณะนั้นพระมหาธรรมราชาครองกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยนั้น ประเทศลังกาอันมีพระเจ้าวิภูฏคามินี ครองราชเป็นเจ้าแผ่นดิน มีพระประสงค์จะได้กรุงศรีอยุธยาไว้ได้พระบรมเดชาอนุภาพ แต่พระองค์ไม่มีพระประสงค์จะก่อสงครามรบราฆ่าฟันกันและกัน ให้ประชาชนเข้าแผ่นดินเดือดร้อน จึงมีนโยบายอีกอย่างหนึ่งที่สามารถจะเอาชนะประเทศอื่นโดยการทำพินัน พระองค์จึงตรัสสั่งให้พนักงานพระคลังเบิกจ่ายทองคำในท้องพระคลังมอบให้แก่ นายช่างทองไปจัดการหลอมหล่อเป็นตัวอักษรเท่าใบมะขามจำนวน 84,000 เมล็ด แล้วมอบให้แก่พราหมณ์ผู้เฒ่า 7 คน พร้อมด้วยข้าวของอันมีค่าบรรทุกลงเรือสำเภา 7 ลำ พร้อมด้วยพระราชสาส์นให้แก่พราหมณ์ทั้ง 7 คน นำลงเรือสำเภา ใช้ใบแล่นไปยังกรุงศรีอยุธยา เมื่อเรือสำเภาจอดท่ากรุงศรีอยุธยาเรียบร้อยแล้ว พราหมณ์ทั้ง 7 ได้พากันเข้าเฝ้าสมเด็จพระมหาธรรมราชาเพื่อถวายสาส์น

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงไทยทรงอ่านพระราชสาส์นความว่า พระเจ้ากรุงลังกาขอทำพระเจ้ากรุงไทยให้ทรงแปลพระธรรมในเมล็ดทองคำ และเรียบเรียงตามลำดับให้เสร็จภายใน 7 วัน ถ้าแปลและเรียบเรียงได้ทันกำหนด พระเจ้ากรุงลังกาขอถวายข้าวของอันมีค่าทั้ง 7 ลำเรือสำเภาเป็นบรรณาการแก่พระเจ้ากรุงไทย แต่ถ้าพระเจ้ากรุงไทยแปลเรียบเรียงเมล็ดทองคำไม่ได้ตามกำหนด ให้พระเจ้ากรุงไทยจัดการถวายดอกไม้เงินและทองส่งเป็นบรรณาการแก่กรุงลังกาทุกๆ ปี ตลอดไป

เมื่อพระองค์ทรงทราบพระราชสาส์น อันมีข้อความดังนั้น จึงทรงจัดสั่งนายศรีธัญชัยสังฆการีเขียนประกาศนิมนต์พระราชคณะและพระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั่วประเทศ ให้เข้ามาแปลธรรมในพระมหานครทันกำหนด เมื่อประกาศไปแล้ว 6 วัน

ก็ไม่มีใครสามารถแปลเรียบเรียงเมล็ดทองคำนั้นได้ ทั้งพระองค์ทรงปริวิตกเป็นยิ่งนัก และในคืนวันนั้น พระองค์ทรงสุบินนิมิตว่า มีพระยาช่างเผือกผู้มาจากทิศตะวันตกขึ้นยืนอยู่บนแท่นในพระบรมมหาราชวัง ได้เปล่งเสียงร้องก้องดังได้ขึ้นไปทั่วทั้งสี่ทิศ ทรงตกพระทัยตื่นบรรทมในยามนั้น และทรงพระปริวิตกในพระสุบินนิมิตเกรงว่าประเทศชาติจะเสียอธิปไตยและเสื่อมเสียพระบรมเดชาอนุภาพ ทรงพระวิตกกังวลไม่เป็นอันจะบรรทมจนรุ่งสาง

เมื่อได้เสด็จออกยังท้องพระโรง สั่งให้โหรหลวงเข้าเฝ้าโดยด่วน และทรงทราบข่าวร้ายตีประการใด เมื่อโหรหลวงทั้งคณะได้พิจารณาดูยามในพระสุบินนิมิตนั้นละเอียดถี่ถ้วนดีแล้ว ก็พร้อมกันกราบถวายบังคมทูลว่า ตามพระสุบินนิมิตนี้จะมีภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งมาจากทิศตะวันตกอาสาเรียงและแปลพระธรรมได้สำเร็จ พระบรมเดชาอนุภาพของพระองค์จะยังยืนแผ่ไพศาลไปทั่วทั้งสี่ทิศ เมื่อพระองค์ทรงทราบแล้วก็คลายพระปริวิตกลงได้บ้าง

ด้วยเดชบุญบันดาล ในเช้าวันนั้นยังเอื้อศรีธัญชัยไปพบพระภิกษุผู้ที่วัดพระราชานูวาสได้สนทนาปราศรัยกัน แล้วก็ทราบว่าท่านมาจากเมืองตะลุง (พัทลุงเวลานี้) เพื่อศึกษาธรรม ศรีธัญชัยเล่าเรื่องเจ้ากรุงลังกาพินันให้แปลธรรมแล้วถามว่าท่าน ยังจะช่วยแปลได้หรือ พระภิกษุตอบว่า ถ้าไม่ลองก็ไม่รู้ ศรีธัญชัยจึงนิมนต์ท่านเข้าเฝ้า ณ ที่ประชุมสงฆ์ ขณะที่พระภิกษุไปถึงประตูหน้าพระวิหาร ท่านย่างเท้าก้าวขึ้นไปยืนเหยียบบนก้อนหินศิลาแลง ทันทีนั้นศิลาแลง ได้หักออกเป็นสองท่อนด้วยอำนาจ อภินิหารเป็นอัศจรรย์ ยิ่งนัก เมื่อเข้าไปใน พระวิหาร พระมหา กษัตริย์ตรัสสั่งพนักงานปูพรมให้ท่านนั่งในที่อันสมควร

แต่ก่อนท่านจะเข้านั่งที่แปลพระธรรมนั้น ท่านได้แสดงกิริยาอาการเป็นปัญหาธรรมต่อหน้าพราหมณ์ทั้ง 7 กล่าวคือ ทำแรก ท่านนอนลงในท่าสี่ทโยสน์ แล้วลุกขึ้นนั่งทรงกายตรง แล้วกระเียบไปข้างหน้า 5 ที แล้วลุกขึ้นเดินเข้าไปนั่งในที่อันสมควร พราหมณ์ผู้เฒ่าทั้ง 7 เห็นท่านแสดงกิริยาเช่นนั้น เป็นการขบขันก็พากันหัวเราะและพูดว่านี่หรือพระภิกษุที่จะแปลธรรมของพระบรมศาสดาอะไรจึงแสดงกิริยาอย่างเด็กไร้เดียงสา พราหมณ์พูดดูหมิ่นท่านหลายครั้ง ท่านจึงหัวเราะ แล้วถามพราหมณ์ว่า ประเทศชาติบ้านเกิดเมืองนอนของท่าน ท่านไม่เคยพบเห็นกิริยาอาการเช่นนี้บ้างหรือ พราหมณ์เฒ่าดวงใจนั่งอยู่ ต่างนำบาตรใส่มะล็ดทองคำเข้าประเคนท่านทันที

เมื่อพระภิกษุปรับประเคนบาตรจากมือพราหมณ์มาแล้ว ท่านก็นั่งสงบจิตอธิษฐานแต่ในใจว่าขออำนาจคุณบิฑามารดาครูบาอาจารย์และอำนาจผลบุญกุศลที่ได้สร้างมาแต่ปางก่อนและอำนาจเทพดาอันรักษาพระนคร ตลอดจนเทวดาอารักษ์ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ครั้งนี้อาตมาจะแปลพระธรรมช่วยหมู่บ้านนี้เมือง ขอให้ช่วยดลบันดาลจิตใจให้สว่างแจ้ง ขจัดอุปสรรคที่จะมาขัดขวาง ขอให้แปลพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์สำเร็จสมปรารถนาเถิด ครั้นแล้วท่านคว้าบาตรเททองเรียรดลงบนพรมและนั่งคุยกับพราหมณ์ตามปกติ

ด้วยอำนาจบารมีอิทธิฤทธิ์ของท่านที่ได้จุติลงมาโปรดสัตว์ในพระพุทธศาสนาประกอบด้วยโชคชะตาของประเทศชาติที่จะไม่เสื่อมเสียอับโดยเทพเจ้าทั้งหลายจึงดลบันดาลเรียบเรียงเมล็ดทองคำตามลำดับตัวอักษรโดยเรียบร้อยในเวลานั้นชั่วครู่หนึ่งท่านก็ได้เหลียวกลับมาลงมือเรียบเรียงและแปลตัวอักษรในเมล็ดทองคำจำนวน 84,000 เมล็ดเป็นลำดับโดยสะดวกและไม่ติดขัดประการใดเลย นับว่าโชคชะตาของประเทศชาติยังคงรุ่งเรืองสืบไป

ขณะที่พระภิกษุเรียบเรียงและแปลตัวอักษรไปได้มาแล้ว ปรากฏว่าเมล็ดทองคำตัวอักษรหายไป 7 ตัวคือ สี่ ริ ธา ปุ กะ ยะ ปะ ท่านจึงทวงถามเอาที่พราหมณ์ทั้ง 7 คน ยอมจำนน จึงประเคนเมล็ดทองคำที่ตนซ่อนไว้นั้นให้ท่านแต่โดยดี ปรากฏว่าพระภิกษุแปลพระไตรปิฎกในเมล็ดทองคำสำเร็จลุลบูรณ์ เป็นการชนะพราหมณ์ในเวลาเย็นของวันนั้น

และทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงดนตรีไพเราะไพเราะประไพพร้อมเสียงประชาชนให้ร้องดังต้อนรับชัยชนะเสียงดังสนั่นหวั่นไหวทั่วพระนครศรีอยุธยา เป็นการฉลองชัย

สมเด็จพระมหาธรรมราชา ทรงพระโสมนัสยินดีเป็นที่ยิ่ง จึงทรงตรัสสั่งถวายราชสมบัติให้พระภิกษุครอง 7 วัน แต่ท่านไม่ยอมรับ โดยให้เหตุผลว่าท่านเป็นสมณเพศไม่สมควรที่จะครองราชสมบัติ อันผิดกิจของสมณควรประพฤติ พระองค์ก็จนพระทัย แต่พระประสงค์อันแรงกล้าที่จะสนองคุณความดีและความชอบอันใหญ่ยิ่งให้แก่ท่านในครั้งนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้พระภิกษುದำรงสมณศักดิ์พระราชทานนามว่า “พระราชมุนีสามิรามคุณูปมาจารย์” ในเวลานั้น

พระภิกษุ หรือ พระราชมุนีสามิรามคุณูปมาจารย์ ได้จำพรรษาอยู่ ณ วัดราชานุวาสศึกษาและปฏิบัติธรรมอยู่เป็นเวลาหลายปี ด้วยความสงบร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา

กาลนานมาปีหนึ่ง ในพระมหานครศรีอยุธยาเกิดโรคระบาดขึ้นร้ายแรง เช่น อหิวาตกโรค ประชากรราษฎรล้มป่วยเจ็บตายลงเป็นอันมาก ประชาชนพลเมืองเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่งนักสมัยนั้นหยุดยาก็ไม่มี นิยมใช้รักษาป้องกันด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย พระเจ้าอยู่หัวทรงพระวิตกกังวลมาก เพราะไม่มีวิธีใดจะช่วยรักษา และป้องกันโรคนี้ได้ และทรงระลึกถึงพระราชมุนีสามิรามคุณูปมาจารย์ขึ้นได้ จึงตรัสสั่งให้ศรีธรรมาธิบดีไปนิมนต์ท่านเข้ามาเฝ้า ทรงปรารภในเรื่อง

ทุกซ່วอนของพลเมืองที่ได้รับทุกขัยคเข็ญด้วยโรคระบาดอยูขณะนี้ ท่านจึงทำพิธีปลุกเสกน้ำพระพุทธรมดแล้วนำไปประพรมให้แก่ประชาชนทั่วพระนครปรากฏว่าโรคระบาดได้ทุเลาเหือดหายไปไม่ช้า ประชาชนได้รับความร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา ในหลวงทรงพระปรีดาปราโมทย์เป็นอันมาก ทรงเคารพเลื่อมใสในองค์ท่านอย่างยิ่ง วันหนึ่งได้ทรงตรัสปรารภกับท่านว่า ต่อไปนี้หากพระคุณเจ้ามีความปรารถนาสิ่งอันใด ขอนิมนต์แจ้งให้ทราบ ความปรารถนานั้นๆ จะพระราชทานถวายพระคุณเจ้าอย่าได้เกรงพระทัยเลย

กาลล่วงมานานประมาณว่า พระราชมนีสามีรามคุณูปมาจารย์มีวัยชราแล้ว วันหนึ่งท่านได้เข้าเฝ้าถวายพระพรทูลลาจะกลับภูมิลำเนาเดิม พระองค์ทรงเกรงใจท่านไม่กล้านิมนต์ขอร้องแต่อย่างใด ได้พระราชทานอนุญาตตามความปรารถนาของท่าน

เมื่อพระราชมนีสามีรามคุณูปมาจารย์กลับภูมิลำเนาเดิม ครั้งนั้นปรากฏมีหลักฐานว่าไว้ว่า ท่านเดินทางกลับทางบก อดงค์โปรดสัตว์เรือยามเป็นเวลานาน จึงถึงวัดพุทธสังข์บรรพตพะโคะตามแนวทางที่ท่านเดินทางและพักแรมที่ใด ต่อมาภายหลังสถานที่ท่านพักแรมนั้นเกิดเป็นสถานที่ คักดิ์สิทธิ์ ประชาชนในถิ่นนั้นได้ทำการเคารพบูชามาถึงบัดนี้ คือปรากฏว่าขณะที่ท่านพักแรมอยู่ที่บ้านโกฏีในอำเภอบางแพนัง เมื่อท่านเดินทางจากไปแล้ว ภายหลังประชาชนยังมีความเคารพเลื่อมใส ท่านอยู่มาก จึงได้ชักชวนกันขุดดินพบขึ้นเป็นเนินตรงกับที่ท่านพักแรมไว้เป็นที่ระลึก รอบๆ เนินดินนั้น จึงเป็นคุน้ำล้อมรอบเนินและสถานที่แห่งนี้ ต่อมาก็เกิดเป็นสถานที่คักดิ์สิทธิ์จนถึงบัดนี้

เมื่อท่านเดินทางมาถึงหัวลำภูใหญ่ในอำเภอหัวไทรในเวลา นี้ เป็นสถานที่มีหาดทรายขาวสะอาด ต้นลำภูแผ่กิ่งก้านสาขา ร่มรื่น เย็นสบาย ท่านจึงพักแรมอาศัยใต้ต้นลำภูนั้น ทำสมาธิวิปัสสนา ประชาชนในถิ่นนั้นได้พร้อมใจกันมากกราบไหว้บูชา และฟังท่านแสดงธรรมอันเป็นหลักควรปฏิบัติของพระพุทธรศาสนาต่อมาประชาชนเพิ่มความเลื่อมใสศรัทธาแรงกล้า จึงพร้อมใจกันสร้างศาลาถวายขึ้นหลังหนึ่ง และท่านได้จากสถานที่นี้ไปแล้ว ต่อมาภายหลังไม่นานศาลาหลังนี้เกิดเป็นศาลาคักดิ์สิทธิ์ ประชาชนชาวบ้านถิ่นนั้นและถิ่นใกล้เคียง จึงชักชวนกันมาทำพิธีสมโภชศาลาคักดิ์สิทธิ์หลังนั้น

เป็นการระลึกถึงท่าน ถือเอาวันพฤษหส์ปดีเป็นวันพิธี ชักชวนกันทำขนมโคบวงสรวงสมโภชทุกๆ วันพฤษหส์ปดีเป็นประจำจนเป็นประเพณีมาจนกระทั่งบัดนี้

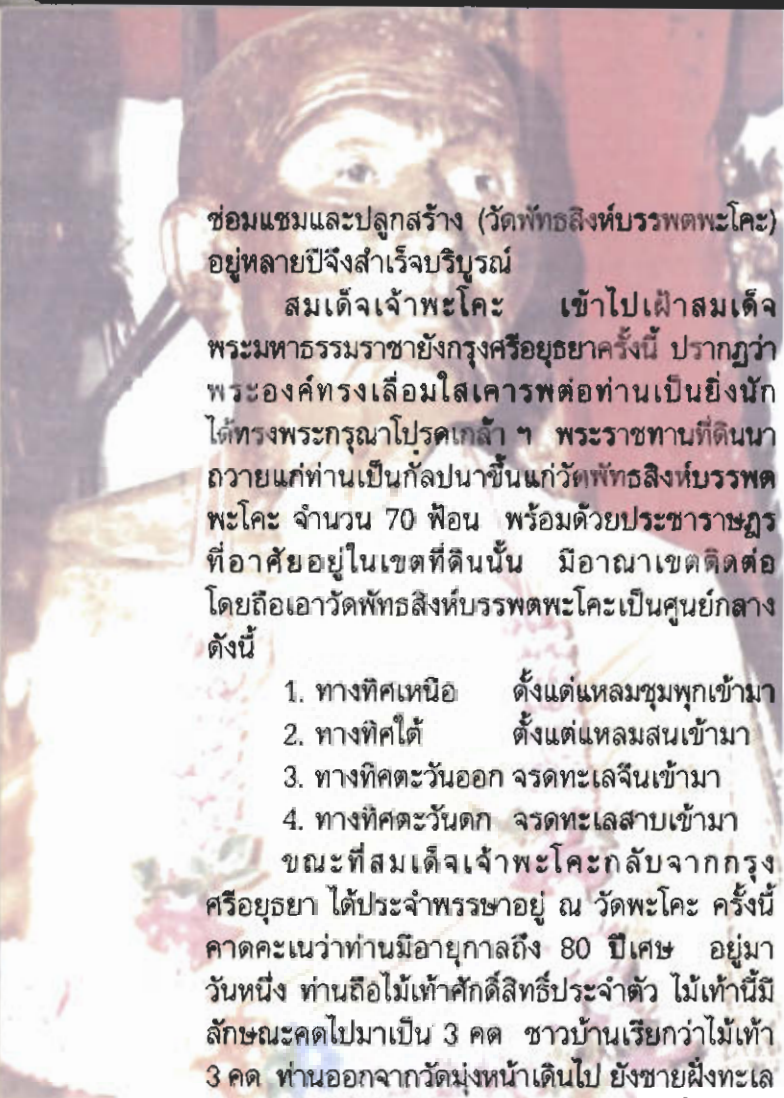
เมื่อท่านจากหัวลำภูใหญ่ เดินทางมาถึงบางค้อน ท่านได้หยุดพักแรมพวยเมื่อยลำ แล้วก็เดินทางต่อไปจนถึงวัดพุทธสังข์บรรพตพะโคะ หลังจากที่ท่านจากไปแล้ว สถานที่บางค้อนก็เกิดเป็นสถานที่คักดิ์สิทธิ์ปรากฏมาจนบัดนี้

พระราชมนีสามีรามคุณูปมาจารย์ หรือพระภิกษุปลูกกลับถึงวัดพุทธสังข์บรรพตพะโคะครั้งนี้ ประชาชนชื่นชมยินดีแซ่ซ้องสาธุการต้อนรับท่านเป็นการใหญ่ ประชาชนได้พร้อมกันขนานนามท่านขึ้นใหม่เรียกกันว่า “สมเด็จพระเจ้าพะโคะ” ตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้ ต่อมาวัดพุทธสังข์บรรพตพะโคะอันเป็นชื่อเดิมก็ถูกเรียกย่อ ๆ เสียใหม่นี้ มีพระอรหันต์ 3 องค์ เป็นผู้สร้างขึ้นคือ

1. พระนาโรมัย
2. พระมหาโนมทัสสี
3. พระธรรมกาวา

ต่อมาพระมหาโนมทัสสีได้เดินทางไปประเทศอินเดีย อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุพระบรมศาสดากลับมา พระยารธรรมรังคัลเจ้าเมืองจะทิ้งพระในสมัยนั้นมีความเลื่อมใสศรัทธาจัดการก่อสร้างพระเจดีย์องค์ใหญ่สูงถึง 20 วา ขึ้นถวาย แล้วทำพิธีสมโภชบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ภายในเจดีย์องค์นั้น และคงมีปรากฏอยู่จนบัดนี้

ขณะที่สมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือพระราชมนีสามีรามคุณูปมาจารย์ ได้หยุดพักผ่อนนานพอสมควร ท่านได้ตรวจดู เห็นปูชนียสถานและกฎัวิหารเก่าแก่ได้ชำรุดทรุดโทรมลงไปมาก ควรจะบูรณะซ่อมแซมเสียใหม่ ดังนั้นท่านจึงได้เดินทางไปยังกรุงศรีอยุธยา เข้าเฝ้าสมเด็จพระมหาธรรมราชาอีกครั้ง (ในตำนานมิได้กล่าวไว้ว่าท่านไปทางบกหรือไปทางน้ำ) เมื่อได้สนทนาถามสุขทุกข์กันแล้ว ท่านก็ทูลถวายพระประสงค์ ครั้นได้ทรงทรงบรรจุดพระสงฆ์ก็ทรงศรัทธาเลื่อมใสร่วมอนุโมทนาด้วย จึงตรัสสั่งให้พระเอกาทศรถ พระเจ้าลูกยาเธอ จัดการเบิกเงินในท้องพระคลังหลวงมอบถวายและจัดทาศิลาลงบรรทุกเรือสำเภากว 7 ลำ พร้อมด้วยนายช่างหลวงหลายนายมอบหมายให้ท่านนำกลับไปคืนถิ่นงานตามปรารถนา ปรากฏว่าท่านได้ทำการบูรณะ

ซ่อมแซมและปลูกสร้าง (วัดพุทธสิงห์บรรพตพะโคะ) อยู่หลายปีจึงสำเร็จบริบูรณ์

สมเด็จพระเจ้าพะโคะ เข้าไปเฝ้าสมเด็จพระมหาธรรมราชายังกรุงศรีอยุธยาครั้งนี้ ปรากฏว่า พระองค์ทรงเลื่อมใสเคารพต่อท่านเป็นอย่างยิ่งนัก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินนา ถวายเป็นทานเป็นกัลปนาขึ้นแก่วัดพุทธสิงห์บรรพตพะโคะ จำนวน 70 ไร่ พร้อมด้วยประชากรราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตที่ดินนั้น มีอาณาเขตติดต่อ โดยถือเอาวัดพุทธสิงห์บรรพตพะโคะเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ทางทิศเหนือ ตั้งแต่แหลมชุมพุกเข้ามา
2. ทางทิศใต้ ตั้งแต่แหลมสนเข้ามา
3. ทางทิศตะวันออก จรดทะเลจีนเข้ามา
4. ทางทิศตะวันตก จรดทะเลสาบเข้ามา

ขณะที่สมเด็จพระเจ้าพะโคะกลับจากกรุงศรีอยุธยา ได้ประจำพระราชอาศรม ณ วัดพะโคะ ครั้งนี้ คาดคะเนว่าท่านมีอายุมากถึง 80 ปีเศษ อยู่มาวันหนึ่ง ท่านถือไม้เท้าศักดิ์สิทธิ์ประจำตัว ไม้เท้านี้มีลักษณะคดไปมาเป็น 3 คด ชาวบ้านเรียกว่าไม้เท้า 3 คด ท่านออกจากวัดมุ่งหน้าเดินไป ยังชายฝั่งทะเล และขณะที่ท่านเดินเล่นรับอากาศทะเลอยู่นั้น ได้มีเรือโจรสลัดจีนแล่นเรียบชายฝั่งมา พวกโจรสลัดเห็นสมเด็จพระเจ้าฯ เดินอยู่ คิดเห็นว่าเป็นคนประหลาด เพราะท่านครองสมณเพศ พวกโจรจึงแฉะเรือเข้าขึ้น ฝั่งนำเอาท่านลงเรือไป เมื่อเรือโจรจีนออกจากฝั่ง ไม้เท้าหักคดจระจกก็ปรากฏขึ้น คือเรือลำนั้นจะแล่นต่อไปไม่ได้ ต้องหยุดนิ่งอยู่กับที่ พวกโจรจีนได้พยายามแก้ไขจนหมดความสามารถเรือก็ยังไม่เคลื่อน จึงได้จอดเรือนิ่งอยู่ ณ ที่นั้น เป็นเวลาหลายวัน หลายคืน ที่สุดน้ำจืดที่ลำเลียงมาบริโภคในเรือก็หมดสิ้น จึงขาดน้ำจืดดื่มและหุงต้มอาหาร พวกกันเดือดร้อนกระวนกระวายด้วยกระหายน้ำเป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระท่านสังเกตเห็นเหตุการณ์ความเดือดร้อนของพวกเรือถึงขั้นที่สุดแล้ว ท่านจึงเหยียบเรือให้ตะแคงต่ำลง แล้วยื่นเท้าเหยียบลงบนผิวน้ำทะเล ทั้งนี้ยอมไม่พ้นความสังเกตของพวกโจรจีน เมื่อท่านยกเท้าขึ้นจากผิวน้ำทะเลแล้วก็สั่งให้พวกโจรจีนตักน้ำตรงนั้นมาดื่มชิมดู พวกโจรจีนแม้จะไม่เชื่อก็จำเป็นต้องลองเพราะไม่มีทางใดจะช่วยตัวเองได้แล้ว แต่ได้ปรากฏว่าน้ำทะเลเค็มจัดที่ตรงนั้นแปรสภาพเป็นน้ำจืด เป็นที่อัศจรรย์ยิ่งนัก พวกโจรสลัดจีนได้เห็นประจักษ์ในคุณอภิหารของ

ท่านเช่นนั้น ก็พากันหวาดเกรงภัยที่จะเกิดแก่พวกเขาต่อไป จึงได้พากันกราบไหว้ขอขมาโทษ แล้วนำท่านลงเรือส่งกลับขึ้นฝั่งต่อไป

เมื่อสมเด็จพระเจ้าพะโคะขึ้นจากเรือเดินกลับวัด ถึงที่แห่งหนึ่ง ท่านหยุดพักเหนื่อย ได้เอาไม้เท้า 3 คด พึงไว้กับต้นยางสองต้นอันยืนต้นคู่เคียงกัน ต่อมาต้นยางสองต้นนั้นสูงใหญ่ขึ้น ลำต้นและกิ่งก้านสาขาเปลี่ยนสภาพจากเดิมเป็นคด ๆ งอ ๆ แบบเดียวกับรูปไม้เท้าสองต้น ประชาชนในถิ่นนั้นเรียกว่าต้นยางไม้เท้า ยังมีปรากฏอยู่ถึงเวลานี้

สมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือพระราชมนูสีมาราม คุญปมาจารย์ ครองสมณเพศประจำพระราชอาศรมวัดพะโคะ เป็นที่พึงของประชากรราษฎรมีความร่มเย็นเป็นสุข บำบัดทุกข์ บำรุงสุข เทศนาสั่งสอนธรรมของพระพุทธองค์ ประดุจรมโพธิ์ร่มไทรของปวงพุทธศาสนิกชนได้ตลอดมา

ตอนนี้ได้รับความกรุณาจากพระอุปชฌาย์ดำ ดิลสโร สำนักวัดศีลาลอย อำเภอจะทิ้งพระ เป็นผู้เล่าตามนิยายต่อกันมา โดยท่านพระครูวิริยานุรักษ์ วัดตานีนรสโมสร บันทึกลงมาให้ผู้เขียนความดังต่อไปนี้

ในสมัยสมเด็จพระเจ้าพะโคะท่านก้อยู่วัดพะโคะ ครั้งนั้น ยังมีสามเณรน้อยรูปหนึ่ง เข้าใจว่าคงอาศัยอยู่วัดใดวัดหนึ่งในท้องที่อำเภอหาดใหญ่เวลานี้ สามเณรรูปนี้ได้บวชมาแต่อายุน้อย ๆ ได้ปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดมีความขยันหมั่นเพียร ก่อแต่การกุศลในพระพุทธศาสนาและตั้งจิตอธิษฐานจะขอพบพระศรีอริยะอย่างแรงกล้า อยู่มาวันหนึ่งมีคนแก่ถือดอกไม้เดินเข้ามา แล้วประเคนดอกไม้ส่งให้แล้วบอกว่านี่เป็นดอกไม้ทิพย์ไม่รู้จักร่วงโรย พร้อมกับกล่าวว่าพระศรีอริยะโพธิสัตว์นั้น ขณะนี้ได้จุติมาเกิดในเมืองมนุษย์เพื่อโปรดสัตว์ในพระพุทธศาสนา สามเณรเจ้าจึงถือดอกไม้ทิพย์นี้ออกค้นหาเกิดหากผู้ใดรู้จักกำเนิดของดอกไม้แล้ว ผู้นั้นแหละเป็นองค์พระศรีอริยะที่จุติมา เจ้าจึงพยายามเที่ยวค้นหา คงจะพบ เมื่อกกล่าวจบแล้วคนแก่นั้นก็อันตรธานหายไปทันที

สามเณรน้อยมีความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง วันรุ่งเช้าจึงเข้ากราบลาสมภารเจ้าอาวาส ถือดอกไม้ทิพย์เดินออกจากวัดไป สามเณรเดินทางตรากตรำลำบากไปทั่วทุกหนทุกแห่งก็ไม่ มีใครซักถาม ถึงดอกไม้ทิพย์ที่ตนถืออยู่นั้นเลย แต่สามเณรก็พยายามอดทนต่อความเหนื่อยยาก ต้องตากแดดกรำฝนไปเป็นเวลาช้านาน

วันหนึ่งต่อมา สามเณรน้อยเดินทางเข้าเขต วัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะ ในเวลาใกล้จะมืดค่ำเป็น วันขึ้น 15 ค่ำ พระจันทร์เต็มดวงส่องรัศมีจ้าไปทั่ว ท้องฟ้าและเป็นทีพระภิกษุสงฆ์ลงทำสังฆกรรม ในโบสถ์ สามเณรถือดอกไม้ทิพย์ เดินเข้าไปยืนอยู่ริม ประตูโบสถ์ รอคอยพระสงฆ์ที่จะมาลงอุโบสถ พอถึง เวลาพระภิกษุทั้งหลาย ก็เดินทยอยกันเข้าโบสถ์ ผ่านหน้าสามเณรไปจนหมดไม่มีพระภิกษุองค์ใด ทักถามสามเณรเลย

เมื่อพระสงฆ์เข้านั่งที่โบสถ์เรียบร้อยแล้ว สามเณรจึงเดินเข้าไปนมัสการถามพระสงฆ์เหล่านั้น ว่า วันนี้พระมาลงอุโบสถหมดทุกองค์แล้วหรือ พระภิกษุตอบว่ายังมีสมเด็จพระอุปัชฌาย์องค์วันนี้ไม่มาลง อุโบสถ สามเณรทราบดังนั้นก็กราบลาพระสงฆ์ เหล่านั้น เดินออกจากโบสถ์มุ่งตรงไปยังกุฏิของ สมเด็จพระ ท่านที่ ครั้นถึงสามเณรก็คลานเข้าไปใกล้ กัมกราบนมัสการท่านอยู่ตรงหน้า สมเด็จพระเจ้า ได้ประสพดอกไม้ในมือของสามเณรถืออยู่ จึงถามว่า สามเณร นั้นดอกมณฑาทิพย์เป็นดอกไม้เมืองสวรรค์ ผู้ใดให้เจ้ามา สามเณรรู้แจ้งใจตามที่นิมิต จึงคลาน เข้าไปใกล้ ก้มลงกราบที่ฝ่าเท้าแล้วประเคนถวาย ดอกไม้ทิพย์นั้นแก่สมเด็จพระ ท่านที่ เมื่อสมเด็จพระ รับ ประเคนดอกไม้ทิพย์จากสามเณรน้อยแล้ว ท่านได้ส่งบารมณ้อยู่ชั่วครู่ มิได้พูดจาประการใด แล้วลุกขึ้นเรียกสามเณร เดินตรงเข้าในกุฏิปิดประตู ลงกลอนและเงียบหายไปคืนนั้น มิได้เหลือร่องรอย แต่อย่างไรให้พิสูจน์ จนเวลาล่วงเลยมาถึงบัดนี้ ประมาณสามร้อยปีแล้ว

การหายตัวไปของสมเด็จพระ ท่านที่ ครั้งนั้น ประชาชนเล่าลือกันว่า ท่านได้สำเร็จสูสวรรค์ ไปเสียแล้ว ด้วยอำนาจบุญบารมีอภิหารท่าน แรงกล้า ตามที่กล่าวเล่าลือกันเช่นนี้ เพราะมีเหตุ อัศจรรย์ปรากฏขึ้นในคืนนั้นว่า บนท้องฟ้าเหนือ บริเวณวัดพะโคะ ได้มีดวงไฟโตขนาดเท่าดวงไฟส่อง รัศมีสีต่าง ๆ เป็นปริมาตร ดั่งพระจันทร์ทรงกลด วนเวียนรอบบริเวณวัดพะโคะส่องรัศมีสว่างจ้าไปทั่ว บริเวณวัด เมื่อดวงไฟดวงนั้นลอยวนเวียนอยู่ครบ สามรอบแล้วลอยเคลื่อนไปทางทิศอาคเนย์ เงียบหายไป จนกระทั่งบัดนี้

วันรุ่งเช้าประชาชนมาร่วมประชุมกันที่วัด และต่างคนต่างก็เข้าใจว่า สมเด็จพระ ท่านสำเร็จ สูสวรรค์ไป จึงได้พากันพนมมือขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมกับเปล่งเสียงว่าสมเด็จพระ ท่านไปเสียแล้ว

เจ้าข้าเอ๋ย

เมื่อสมเด็จพระ ท่านไปจากวัด พะโคะ ครั้งนั้น สมเด็จพระ ท่านได้ทิ้งของสำคัญไว้ ให้เป็นที่สักการบูชาของประชาชนตลอดมา คือ

1. ดวงแก้วที่พระยาใหญ่ให้ครั้งเป็นทารก อยู่ในเปล 1 ดวง และสมภารทุกๆ องค์ของวัดพะโคะ ได้เก็บรักษาไว้จนถึงบัดนี้ ปรากฏว่าแก้วดวงนี้ไม่มี ใครกล้านำออกจากบริเวณวัดพะโคะ เพราะเกรงจะ เกิดภัย

2. ก่อนที่สมเด็จพระ ท่านจะหายไปใน ปรากฏว่า ท่านได้ขึ้นไปทำสมาธิอยู่บนชะง่อนผาบนภูเขาบาท ได้เอาเท้าซ้ายเหยียบลงบนลาดผาลึกเป็นรอยเท้า เป็นที่สักการบูชาของประชาชนมาจนกระทั่งบัดนี้ (ท่านพระครูวิสัยโสภณ วัดช้างให้ ได้ไปนมัสการ มาแล้ว)

ภายหลังที่พระราชมนัสมารวมคณาจารย์ หายตัวไปกับสามเณรก็ปรากฏว่า ได้ไปตั้งวัดขึ้นที่ เมืองไทรบุรี และสร้างวัดช้างให้ที่อำเภอโคกโพธิ์ อีกแห่งหนึ่ง ท่านไปมาระหว่างสองวัดนี้เสมอ จวบจน ท่านย่างเข้าสู่วัยชรา 90 ปี จึงสั่งสานุศิษย์ที่วัด ไทรบุรีว่า หากท่านถึงแก่กรรมแล้วให้นำศพท่านไป ไว้ที่วัดช้างให้ เหล่าสานุศิษย์ก็กระทำตามที่ท่านสั่งไว้ แต่ปรากฏว่าภายในวัดช้างให้กลายเป็นวัดร้าง จนประมาณ พ.ศ. 2480 ได้มีพระครูมุนญสมณเถร เจ้าอาวาสวัดพลาณาภพมาจำพรรษา เศรษฐีจาก อำเภอเมืองปัตตานี ชื่อ นางยี่เหนี่ยว คณานุรักษ์ พร้อมทั้งพุทธบริษัทที่อาศัยอยู่ ณ ตำบลทุ่งปลา ปาไร และนาประคู้ อำเภอโคกโพธิ์ เห็นพ้องต้องกันว่า ควรบูรณะวัดช้างให้เสียใหม่ จึงพร้อมใจกันถ่างป่า ทำการพัฒนาโดยสร้างศาลาหอฉันและกุฏิอย่างละ 1 หลัง เสร็จแล้วจึงนิมนต์พระภิกษุชวง จากวัด พลาณาภพ มาเป็นเจ้าอาวาส ครั้งเมื่อพระภิกษุชวง ลาลึกขาบทั้งได้นิมนต์พระคุณเจ้า พระทิม ธัมมธโร จากวัดนาประคู้ มาเป็นเจ้าอาวาส เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2484 พระคุณเจ้าพระทิม ได้สร้าง พระเครื่อง พระบูชา แหวน และผ้ายันต์หลวงพ่อทวด เหยียบน้ำทะเลจืด ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของ พุทธศาสนิกชนตราบจนทุกวันนี้ พระคุณเจ้าพระทิม ธัมมธโร ภายหลังได้รับพระราชทานยศเป็นพระครู วิสัยโสภณและท่านได้มรณภาพ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2512